

اهمیت سرمایه‌گذاری در دوره پیش از دبستان و طرح‌های موفق جهانی

در کلاس؛

- برنامه‌دستی مشخص به همراه استانداردهای سلامت و ایمنی؛
- امکان ارتباط و تماس صریح و مستمر با والدین؛
- حصول اطمینان از سلامت و رشد مناسب کودکان هنگام

ورود به پیش‌دبستان (سنجش).

گرچه ثروت عامل اصلی توانایی کشورهای در ارائه خدمات پیش‌دبستانی است. برخی کشورها مثل استرالیا، کانادا، سنگاپور و آمریکا با وجود متوسط درآمد سرانه بالا، در شاخص پیش‌دبستانی شرایط خوبی ندارند. البته این به معنای پایین بودن کیفیت برنامه‌های پیش‌دبستانی در این کشورهاست.

از آنجا که نگرش‌های اقتصادی به‌طور فزاینده بر کیفیت سرمایه‌ انسانی تأکید و در این زمینه باهم رقابت می‌کنند، سیاست‌گذاران نیاز دارند اطمینان حاصل کنند که همه کودکان بهترین آمادگی ممکن برای ورود به دبستان را به دست می‌آورند. در بسیاری از کشورها با وجود متوسط درآمد سرانه و درآمد کمتر نسبت به سایر کشورها، خدمات گسترده‌ای در دوره پیش‌دبستانی ارائه می‌شود. با وجود چالش‌های بودجه‌ای، برخی از کشورها از جمله شیلی و جمهوری چک برای کسب اطمینان از تأمین پیش‌دبستانی برای کودکان همه خانواده‌ها تلاش‌های قابل توجهی کرده‌اند. گرچه در این کشورها برای بهبود استانداردهای پیش‌دبستانی باید کار بیشتری انجام شود، آن‌ها امکان دسترسی حداقلی برای همه کودکان را فراهم آورده‌اند.

پیش‌دبستانی و بهبود اقتصاد

برای کشورهای در حال توسعه، اولین قدم اساسی جهت بهبود اقتصاد از فعالیتهای کم‌ارزش به ارزش افزوده بالا، توسعه آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی است. در کشورهایی که توسعه پیش‌دبستان هنوز به‌هنگار اجتماعی تبدیل نشده، افزایش سرمایه‌گذاری برای رشد اوان کودکی با چالش‌های بیشتری همراه است. تحقیقات نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری دولت‌ها در رشد اوان کودکی اگر به خوبی هدایت گردد، می‌تواند به بازده سالانه از ۸ تا ۱۷ درصد منجر شود. چنین بازده‌هایی ناشی از کاهش نیاز به آموزش‌های جبرانی و هزینه‌های آن، جرم کمتر و افزایش رفاه در زندگی است.

براساس گزارش مؤسسه بین‌المللی اکونومیست (EIU)^۱، توجه به کودکان به‌عنوان یادگیرندگان موفق مادام‌العمر و شهروندان مؤثر، به‌ویژه در جوامعی که در آن‌ها عدالت اجتماعی کمتر وجود دارد، راه مؤثری برای در هم شکستن چرخه فقر نسلی و رسیدن به پیشرفت است. بر همین اساس، بنیاد لیون سنگاپور مأمور شد که برای رتبه‌بندی پیش‌دبستانی‌ها و ارائه خدمات در چند کشور، شامل کشورهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD)^۲، شاخص‌هایی تدوین و شرایط را بررسی کند. شاخص اصلی، ارزیابی میزان فراهم کردن بستر شروعی خوب و فراگیر برای همه کودکان سه تا شش ساله بود. شاخص‌های ارزیابی عبارت بودند از: دسترسی، هزینه‌های مالی و کیفیت محیط‌های پیش‌دبستانی.^۳

یافته‌های اصلی تحقیق به شرح زیرند:

– کشورهای شمال اروپا عملکرد خوبی دارند. فنلاند، سوئد و نروژ در صدر جدول‌اند و این به لطف سرمایه‌گذاری‌های پایدار، طولانی‌مدت و اولویت دادن به رشد اوان کودکی است، که اکنون کاملاً در این کشورها جا افتاده است. یکی از دلایل موفقیت کشورهای اروپایی در توسعه دوره پیش‌دبستانی تبدیل شدن این امر به‌هنگار اجتماعی است؛ مثلاً ایرلند سال ۲۰۱۰ را سال پیش‌دبستانی رایگان اعلام کرد. به رغم وجود مشکلات جدی در بودجه، در مجموع کشورهای پیشرو در دوره پیش‌دبستانی این عناصر را دارند:

- راهبرد جامع توسعه و ترویج رشد اوان کودکی به‌عنوان یک حق قانونی؛
- ثبت‌نام حداقل یک سال قبل از دبستان برای همه کودکان ۵ یا ۶ ساله و ثبت‌نام اغلب کودکان ۳ تا ۵ ساله؛
- تخصیص یارانه برای اطمینان از اینکه کودکان در خانواده‌های محروم دوره پیش‌دبستان را گذرانده‌اند؛
- در صورت خصوصی‌سازی خدمات پیش‌دبستان، همخوانی هزینه ارائه خدمات با دستمزد متوسط جامعه؛
- در نظر گرفتن الزامات و صلاحیت‌های خاص برای مربیان پیش‌دبستان؛
- لحاظ کردن دستمزدهای مناسب و تراکم پایین کودک

جوامع با افزایش تنوع روبه‌رو هستند و آمادگی برای پذیرش تنوع موجود، با تلفیق در دوره پیش‌دبستان انجام می‌شود. استفاده از برنامه درسی سایر کشورها، بدون توجه به انطباق آن با فرهنگ و آداب و رسوم محلی، می‌تواند خطرات و چالش‌هایی به همراه داشته باشد. البته امروزه استفاده از برنامه درسی و راهنمای اجرای برنامه سایر کشورها بسیار آسان است؛ چون شیوه‌های خوب می‌توانند مشترک باشد اما متخصصان در رابطه با حفظ فرهنگ منحصر به فرد و ارتقاء خرده‌فرهنگ‌ها هشدار می‌دهند.

آغازی قوی

در پروژه آغاز قوی کشورهای OECD^۴ نظام یک‌پارچه‌ای برای کودکان قبل از دبستان تبیین شده است. اجرای این برنامه‌ها نیازمند همکاری و مشارکت همراه با تعهد دستگاه‌های

کاهش نرخ تراکم و همخوانی آموزش‌های دبستان و پیش‌دبستان، اطمینان از امنیت و سلامتی در کلاس نیز از عوامل مؤثر بر کیفیت‌اند

در میان کشورهای ثروتمند که گام‌های قابل توجهی در راستای تأمین کیفیت عمومی برداشته‌اند، بسیاری هنوز به یک سطح حداقلی گذراندن دوره پیش‌دبستانی به‌عنوان حق قانونی برای کودکان دست نیافته‌اند. از سویی، دسترسی به آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستان در کشورهایی که توان مالی خوبی ندارند، کمتر و محدودتر است. با بررسی‌های ساده اقتصادی، مشخص می‌شود کشورهایی که کمترین میزان دسترسی به پیش‌دبستان را دارند، کشورهای گرانی هستند. با فراهم شدن امکان دسترسی به دوره پیش‌دبستان در یک کشور، توان مالی نیز بیشتر می‌شود. حصول اطمینان از استانداردهای آموزش معلمان، تدوین برنامه درسی روشن و اطمینان از حضور و درگیر شدن والدین، از اصلی‌ترین محرک‌های کیفیت آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستان است.

سایر عوامل مثل کاهش نرخ تراکم و همخوانی آموزش‌های دبستان و پیش‌دبستان، اطمینان از امنیت و سلامتی در کلاس نیز از عوامل مؤثر بر کیفیت‌اند. در دهه‌های اخیر، افزایش مهاجرت منجر به افزایش تعداد کودکان مهاجری شده است که وارد نظام آموزشی بسیاری از کشورها می‌شوند. بسیاری از

پیش‌نیازهای ورود به دبستان، بررسی‌های مختلفی انجام شده است که نشان می‌دهد برنامه‌ها و رویکردها باید منطبق با یافته‌های روان‌شناسی و همسو با راهبردهای یادگیری طبیعی کودکان خردسال باشند. از سوی دیگر، لازم است دستگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات در ارتباط با نگهداری، مراقبت، تغذیه سالم و آموزش به‌طور هماهنگ عمل کنند.

پی‌نوشت‌ها

1. Economist Intelligence Unit
2. Organisation for Economic Co-Operation and Development
3. Starting Well 2012
4. Starting Strong (2006)

منابع

1. Starting Strong II: Early Childhood Education and Care. OECD (2006).
2. Starting well Benchmarking early education across the world A report from the Economist Intelligence Unit (2012).
3. UNESCO. (2007), Strong foundations - Early childhood care and education, Report, Paris.
4. UNESCO and SEAMEO 2018, Pursuing Quality in Early Learning Vol. 1 Early Childhood Care and Education (ECCE) Teacher Competency Framework for Southeast Asia (SEA).

احساس
تعهد
دستگاه‌های
مختلفی
که باید با
آموزش و
پرورش
همراهی
و همکاری
داشته
باشند، مهم
است

مختلف با محوریت آموزش و پرورش است. تعلیم و تربیت مبنای همکاری‌های مشترک دستگاه‌های مختلف تلقی می‌شود و در تمام کشورهایی که در این زمینه کار شده، برای کودکان نیازمند و پشتیبانی از گروه‌های در معرض آسیب برنامه‌ریزی شده است. کلیه کشورهای که در ارتباط با اوان کودکی کار می‌کنند، تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز برای ارائه خدمات با کیفیت به بچه‌های سن قبل از دبستان را مورد تأکید قرار داده‌اند. سه محور دسترسی، کیفیت و مدیریت به‌عنوان رویکرد مشارکتی در این حوزه مورد توجه قرار گرفته‌اند. تأکید همه کشورهای جهان بر آموزش و ایجاد شرایط مناسب شامل نیروها و منابع انسانی، جمع‌آوری داده‌ها و نظارت بر روندها و فعالیت‌هایی است که در ارتباط با کودکان قبل از دبستان انجام می‌شود.

احساس تعهد دستگاه‌های مختلفی که باید با آموزش و پرورش همراهی و همکاری داشته باشند، مهم است. تحقیقات نشان می‌دهد که اگر دستگاه‌های مختلف، آموزش اوان کودکی را به‌عنوان یک مسئله مشترک مورد توجه قرار دهند، کودکان خدمات یک‌پارچه‌ای دریافت می‌کنند و نتیجه این امر، رشد همه‌جانبه آن‌ها و آمادگی‌شان برای ورود به مدرسه است. در بسیاری از کشورها برای مدیریت چالش‌های گذار کودکان خردسال به مدرسه، به‌خصوص در ارتباط با زبان مادری و